

Avrupa Parlamentosu 2019 Seçimleri: Siyasal Gruplar, Ulusal Partiler ve Yeni Eğilimler

European Parliament 2019 Elections: Political Groups, National Parties and New Tendencies

Hakan Mehmet KIRIŞ

Doç. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü,

hakankiris@sdu.edu.tr

ORCID Numarası: 0000-0001-9514-117X.

Öz

Avrupa Parlamentosu için tüm Avrupa seçmenlerinin oy kullandığı yeni dönem seçimleri Mayıs 2019'da yapılmıştır. Avrupa Birliği'nde ortaya çıkan Brexit gibi, ani değişiklikler seçimleri de etkilemiştir. Bu seçimlerde ana akım iki grup olan EPP ile S&D, ilk kez parlamento çoğunluğunu kaybetmişlerdir. Ayrıca Avrupa Parlamentosu 2019 seçimlerine katılma oranı %50'yi aşarak önemli bir ivme kazanmıştır. Geleneksel siyaset anlayışının gerileyip yeni siyasal hareketlerin yükselmesi, birliğin geleceği tartışmalarında önemli bir konu haline gelmiştir. Bu makale, 2019 Avrupa Parlamentosu seçimlerini ele alarak AB düzeyindeki siyasal söylem ve politikaları, seçimlerin genel analizi, siyasal grupların bu seçimlerde ve sonrasında ortaya koydukları hedefleri ve almış oldukları görünümünü, siyasal grupların, onlara üye olan ulusal partilerle etkileşimlerini ele almaktadır. Siyasal grupların siyasal parti çalışmalarını alanında ilgi çekici ve yeni bir konu olduğu iddia edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Parlamentosu 2019 Seçimleri, Siyasal Gruplar, Avrupa Partileri, Avrupa Birliği

Abstract

New elections for the European Parliament, in which all European voters voted, were held in May 2019. Like Brexit, which emerged in the European Union, sudden changes also affected the elections. Two mainstream groups in parliament, the EPP, and the S&D, lost their parliamentary majority for the first time in these elections. Moreover, the rate of participation in the European Parliament 2019 elections has gained a significant momentum by exceeding 50%. The retreat of traditional politics and the rise of new political movements have become an important issue in the discussions about the future of the union. This article discusses the 2019 European Parliament elections, the political discourses and policies at EU level, the general analysis of the elections, goals of the political groups and their structures and their interactions with the national parties that are members of them. It can be argued that political groups are an interesting and new subject matter in the field of political party studies.

Keywords: 2019 Elections for the European Parliament, Political Groups, European Parties, European Union

Giriş

Avrupa ile Türkiye ilişkileri ki, burada Türkiye'yi Osmanlı öncesinden alıp Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerini de katarak günümüze kadar anlamak gerek, uzun bir tarihselliği olan ve bu tarihselliğin içinde toplumların karakteristiği üzerinde etkileri önemli derecede bulunan bir seyir izlemektedir. Ülkemizde, Avrupa hem farklı ve bütüncül bir kimlik ve kültür olarak görülmekte hem de bazı dönemlerde ara ya da ana renkleri daha net görüp seçmek mümkün hale gelmektedir. Oysa Avrupa Birliği, sadece ülkemizde değil, kıtada ve dünyada da gerek literatürde gerekse de güncel politikada oldukça tartışmalı bir kavram ve ulusüstü organizasyondur. AB'ye taraf olan ya da karşıt duranlar bunu yüzeysel nedenlerle savunmuşlardır. Taraf olanlar ya da en azından karşıt konumda bulunmayanlar,

birliğin sağlamış olduğu farklı alanlardaki standart uygulamaların ve uyum için ülkelerin sarf edecekleri çabaların yararına değinirken; karşıt olanlar ise, AB'yi büyüklerin ve gelişmişlerin, birlik içindeki küçükler ve birlik dışındakiler üzerinde, üstelik onların pek de yararına olmayacak şekilde, etkili olmalarına olanak sağlayıcı bir arayüz olarak görme eğilimindedirler.

Tarihin hangi döneminden itibaren bir Avrupalı kimliğinden söz edilebilir sorusu farklı yanıtlara sahip olabilir. Henüz 14. Yüzyılda birleşmiş bir Hristiyan topluluğu fikrinden ilham alan Dubois, bir Avrupa konseyi tarafından yönetilen *Avrupa Federasyonu* oluşturulması fikrini, 17. Yüzyılda duc de Sully, barışın korunması amacıyla *Avrupa Ordusu* idealini ve Penn de, Avrupa'da emperyal bir senato ya da parlamento kurulması önerisini ortaya atmışlardır. 19. Yüzyılda Proudhon, Avrupa Federasyonu düşüncesini tekrar dillendirmiştir.¹ Kurumsal olarak AB'nin II. Dünya Savaşı sonrası gösterdiği seyir sürekli olmayan gelişim çizgisi, ülkelerin bu formatla bir araya gelmeleri konusunda ilgi çekici bir örnektir. Buna rağmen Roskin'in de vurguladığı gibi, Avrupalılar, kıtasal bir pazarın kendilerine sağladığı refah ve güvenlikten hoşnut olmalarına rağmen Avrupalı yurtseverlik duygusu, Avrupa sevgisi ve Avrupa Birliği'nin iyi ve meşru olduğu duygusundan yoksundurlar.² Ayrıca, Avrupa'nın tarih, gelenek, dil ve kültür bakımından belirgin şekilde bütün olmaması nedeniyle küresel düzeyde etkin şekilde hareket edemeyeceği ve övünerek ortaya çıkardığı ekonomik başarının da sürdürülebilir olmadığı öngörülerini AB'yi sınırlayan unsurlar olarak işlev görebilir.³ O halde, uluslar kendi devletlerinden vazgeçerek günün birinde böyle büyük bir organizasyonu bu yaşlı ve küçük kıtada hayata geçirebilecekler mi? Şimdilik yaşanan Brexit süreci, yeniden yapılanma gibi siyasal, darboğaz ve ticaret savaşları gibi ekonomik hatta yaşlanma, göç ve eğitim gibi sosyal olaylar, giderek farklılaşan toplumların her türlü ortak geçmiş ve kültür efsanelerine rağmen bir araya gelmesini zorlaştırarak yakın dönemde ileri derecede bir birlik formunun olamayacağını ortaya koyan emarelerle doludur.⁴

Tüm bu tartışmalar yapıldursun, Avrupa Birliği kurumları işlemeye devam etmektedir. Avrupa Birliği'nin en temel organlarından biri olan parlamentonun oluşumu, etkinliği, söylem ve politikaları onun hakkında önemli bir göstergedir. Bununla birlikte parlamentonun bileşimini ve onu oluşturan siyasal grupların değişken yapısını anlamak ve onları güncel olarak izlemek kolay değildir. Daha önce yayınladığım birinci⁵ ve sonrasında ortak yazar olarak katkıda bulunduğum ikinci çalışmada⁶ siyasal grupların tarihsel kökenlerini, 1979'dan itibaren oy değişkenliklerini, isim ve üye değişikliklerini, birincide 2009 ve ikincide de 2014 seçimlerinde ortaya koydukları söylem ve politikaları ele alarak konunun kapsam ve anlam tartışma ve değerlendirmelerini yapmaya çalışmıştık. Bunlar, siyasal grupların seyri hakkında belli bir fikir vermekteydi. Bununla birlikte, gerek AB gündeminin ve kurumlarının yetki ve uygulamalarının değişebilmesi ve ülkelerin lider kadrolarındaki değişikliklerin birlik kurumlarına etkisi, gerekse de parti gruplarının gündemlerinin, üyelerinin değişmesi veya yenilenmesi ile seçimlerin ortaya çıkardığı yeni bileşenler bu alandaki çalışmaların yenilenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda 2020'lere uzanan süreçte de yeni ve ani konu ve gelişmeler meydana gelmiş ve 2019 seçimlerinde ilginç sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki, Brexit ile Birleşik Krallık'ın AB üyeliğinden ayrılması kararı olmuştur. İkincisi, Avrupa Parlamentosu için 23 – 26 Mayıs 2019'da yapılan seçimlerde katılımın %50'nin üzerine çıkması olmuştur. Bu, Avrupa

¹ El Agra, 2011.

² Roskin, 2016.

³ Heywood, 2013.

⁴ Makale yayına hazırlanırken bu kapsamdaki en ilginç olay şüphesiz Covid-19 Virüsünün yol açtığı küresel salgındır. Bu salgına Avrupa'nın bir bütün olarak verdiği tepki ile ulusal ayrışmalar tam da birliğin geleceği tartışmalarında tarihi bir kilometre taşı niteliğinde oldu. AB düzeyinde bir yandan virüse karşı ortak mücadele çağrıları yapılırken diğer yandan bu salgının en ağır şekilde yaşandığı Avrupa ülkesi olan İtalya, mücadelesinde yalnız kaldı. İngiltere ise, virüs ile mücadele edecek bir politika izlemeyeceğini açıkladı. Yaşanan süreç, AB'nin aslında kıtasal bir illüzyon olduğu ve nihayetinde ulusların belirleyici ve hakim olduğunu düşündüren görüşleri güçlendirici oldu.

⁵ Bkz. Hakan Mehmet Kiriş, "Avrupa Parlamentosu'nda Siyasal Gruplar ve Parlamento Seçimleri", Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2013, Sayı: 29, s.123-135.

⁶ Bkz. Arda Görkem Yatağan, Elvettin Akman, Hakan Mehmet Kiriş, "Karşılaştırmalı Çerçeve Avrupa Parlamentosunda Siyasal Gruplar", KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2017, Sayı: 19 (33), s.12-23.

demokrasileri için hatırı sayılır bir oran olarak anlaşılabilir ve diğer yandan da önceki seçimlere göre yükseliş eğiliminin belirgin hale gelmesi bakımından önemlidir. Katılma oranının artışı, Avrupa düzeyindeki birlik taraftarı ya da karşıtı, geleneksel veya yeni eğilimler bakımından değerlendirmek için henüz erken olsa da, bu durum, siyasetin hareketleneceği öngörüsünü şimdilik güçlendirir bir unsur olarak anlaşılabilir. Seçim sonuçlarının diğer bir ayırt edici yanı ise, merkez sağ EPP ve merkez sol S&D'nin çoğunluğu kaybetmeleri olmuştur. Bu duruma iyimser gözle bakanlar, çeşitlilik ve demokrasi vurgusu yaparlarken; şüpheciler ise, AB'nin kendi karşıtlarına açtığı zeminin genişlediğini ve geleneksel, kurumsal ya da bilindik siyasal anlayışların etkisinin azaldığını belirtmektedirler. Bu durum Avrupa düzeyinde farklı politik söylem ve yönelimlerin daha etkili olacağı yönünde çıkarımlar oluşturmaktadır. 2019 seçimlerine yönelik olarak ve seçimlerin sonrasında ortaya atılan söylem, vaat ve politikaların Avrupa'nın gündemini yansıtmasından hareketle ve seçim öncesi ve sonrasında grupların geçirdiği dönüşüm çerçevesinde yeni bir çalışmaya konu olması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Genel olarak Avrupa düzeyinde siyasal partiler ya da Avrupa Parlamentosu Siyasal Grupları olarak adlandırılan oluşumlar, siyaset bilimi alanında fazlaca araştırma konusu olmamış yeni ve ilgi çekici bir alan olarak görülebilir. Bu gruplar, Avrupa'daki ideolojik farklılıkları, bunların gücünü, ortaya koydukları söylemleri ve oluşan politikaları yansıtma bakımından önemlidir ve ülkemizde de AB'nin bir dinamiği olmaları açısından bilinmeleri gereklidir. Bu makalede, Avrupa Parlamentosu (AP) siyasal grupları 2019 seçimleri temel alınarak; konum, söylem, politika, oy ve temsil oranı gibi değişkenler çerçevesinde incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Siyasal grupların bir yandan kurumsal ve örgütlü siyasal partilerden daha farklı, soyut ve gevşek yapılar olmaları diğer yandan ise, ulusal partileri ulusüstü düzeyde bünyelerinde barındırmaları bakımından izlenmeye ve anlaşılmaya ihtiyaçları vardır. Elbette ki, Avrupa Parlamentosu seçimleri AB kapsamında da önemli bir boyutu ve araştırma konusunu oluşturmaya devam etmektedir. Ülkemizde az bilinen ve bu kapsamda fazlaca yayının olmadığı bu konunun özgün bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu alanda yapılan yayınların ise, AB'nin yapı ve kurumlar itibarıyla olduğu kadar siyasal gruplar bakımından da kısa sürelerde değişebilir ve yeniden şekillenebilir olması nedenleriyle güncelliklerini kaybedebildikleri görülmektedir. Bu nedenle çalışmada mümkün olabildiği kadarıyla güncel kaynak ve bilgilerin kullanılmasına özen gösterilmiştir. Nihayetinde bu konu bir yandan Avrupa'nın bir bütün olarak siyasal eğilimlerini topluca görebilmek bakımından diğer yandan da Batı komşumuz ve dış politikamızın önemli bir unsuru durumundaki Avrupa Birliği'nin yöneliminde etkili olan ideolojik yaklaşımları, güncel konuları ve bunların tutum, söylem ve politikalarının farklılık ve benzerliklerini anlamak bakımından önemli ve yararlıdır.

Avrupa Parlamentosu'nun Konumu

Kuruluş ve çalışma sistemi bakımından Avrupa Birliği'ndeki yasama yapısı ve hükümet etme işlevine bakıldığında karmaşık görülebilen bir yapı ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bu nedenle AB'yi bilindik şekilde bir devlet olarak kabul etmek ve onun yönetim yapısının kavramsal karşılığını hâlihazırdaki tanımlarla ifade etmek zorlaşmaktadır. Ayrıca AB kurumları ile ulusal hükümetler ve parlamentolarla ilişkiler anlaşmalar, düzenlemeler ve teamüllerle yerleşmekte ancak gerektiğinde değişiklikler de yapılabilmektedir.

AB kurumları, net bir iktidardan yoksun olmaları ve fazlaca demokratik olmamaları yönünde eleştirilmektedirler. Güçlü bir yürütme erkinin bulunmaması, parlamentosunun ulusal parlamentolarla paylaşımı ve bütün bunlar dolayısıyla egemenliğin tartışmalı olması nedenleriyle *demokratik açık* konusu gündeme gelmektedir.⁷ Buna karşın, ulusal vetonun alanının giderek daraltılmasıyla birlikte, devletlerin egemenliğini sınırlandırıcı yaklaşımı, birlik hukukunun üye devletleri bağlayıcı olması ve

⁷ Roskin, 2016, 300.

AB kurumlarının üye devlet kurumları aleyhine genişleyen alanları söz konusudur.⁸ Hâlihazırda süren bu görünüm birliğin tam olarak ne olduğunun anlaşılmasını da zorlaştırmaktadır. Yine de yaygın kullanıldığı üzere, uluslararası nitelemesinden farklılığı da içinde barındıracak şekilde, Avrupa Birliği ulus-üstü (supranasyonal) bir organizasyon olarak tanımlanmaktadır. Bu bakımdan özgün bir yönetsel ve siyasal yapı kurgulanmıştır. Ulusların ve AB'nin liderleri tarafından oluşturulan AB Konseyi, birliğin önceliklerini belirleyen kurumudur. Birlik çıkarlarının gözetilmesi ulusal hükümetler tarafından atanan Avrupa Komisyonu'nun görevidir. Hükümetler kendi ulusal çıkarlarını Avrupa Birliği Konseyi'nde savunurlar. Bunlara ek olarak bir de özgün bir yere sahip olan Avrupa seçmenlerinin oylarıyla doğrudan seçilen ve onları birlik düzeyinde temsil eden Avrupa parlamenterlerinden oluşan Avrupa Parlamentosu yer almaktadır.⁹

Avrupa Topluluklarının 1950'lerden bu yana olan seyrinde parlamentonun da gelişim gösterdiği ve günümüzdeki halini aldığı görülmektedir. AP, 1952'de Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Ortak Asamblesi şeklinde ortaya çıkmış, 1962 yılında Avrupa Parlamentosu adını almış, 1979 yılında da doğrudan seçimler yoluyla oluşmaya başlamıştır.¹⁰

Parlamento günümüzde yasama, denetleme ve bütçe olmak üzere üç temel alanda görevli ve yetkilidir. Avrupa Komisyonu önerilerinin Avrupa Birliği Konseyi ile birlikte kanunlaşması, uluslararası anlaşmaların kabulü, genişlemeye karar verilmesi, Komisyonun çalışma programının görüşülmesi ve mevzuatla ilgili talepler parlamentonun yasama alanındaki başlıca konularıdır. Diğer taraftan tüm AB kurumlarının demokratiklik gözlemi, komisyon başkanının seçilmesi ve komisyonun üyelerinin onaylanması, çekilmeye yönelik karar alabilme, bütçe harcama gibi izinlerin verilmesi, vatandaşların dilekçelerini inceleyerek araştırma yolunu açmak, Avrupa Merkez Bankası ile para politikasının görüşülmesi, soruşturma, seçim gözlemleri parlamentonun denetleme ve inceleme alanlarıdır. Son olarak AB bütçesinin konsey ile birlikte oluşturulması ve AB'nin Çokyıllı Mali Çerçeve uzun dönemli bütçesinin onaylanması da parlamentonun bütçe alanındaki başlıca görev ve yetkileridir.¹¹ Avrupa Parlamentosu, *olağan yasama prosedürü* (daha önce ortak karar prosedürü denmekteydi) ile yasama sürecinde Konsey ile birlikte yetkilidir. Parlamento; komisyon, Konsey ve hatta ulusal parlamentolarla birlikte pek çok mekanizmayı işletmek durumundadır.¹² AP dâhilinde, genel kurula yönelik çalışma yapan 22 komite ile üye olmayan ülkelerle ilişkileri yürüten ve bilgi paylaşımında bulunan 44 parlamenter delegasyonu yer almaktadır. Ulusal parlamentolarla, AB Parlamentosu arasında da bazı ilişkiler tanımlanmıştır. Başkan ya da sözcülerin katılımı, komite toplantıları, ulusal parlamentoların subsidiarite, katılım gibi alanlarda AB mevzuatının revizyonu ya da özgürlük, güvenlik ve adalet konularındaki AB politikalarının belirlenmesi durumlarında ulusal parlamentoların dahli söz konusu olabilmektedir.¹³ Bu da parlamentolararası ilişki ve işbirliğinin işletilmesini gerektiren bir yetki paylaşımını gerekli kılmakta ve işleyişi çok boyutlu hale getirmektedir.

Avrupa Parlamentosu günümüzde doğrudan oyla seçilen tek uluslararası meclis olma konumundadır. Bununla birlikte, AB düzeyi kurumların kendi içinde ve onlarla ulusal düzeydeki kurumların birbirleriyle olan ilişkilerinin esnekliği ve yer yer belirsizliği siyasal gruplar için de geçerli bir durum oluşturmaktadır. Mair ve Thomassen, siyasal grupların AB düzeyindeki yönetsel kurumları kontrol yeteneğinin ve vatandaşların iradesini temsil yeteneklerinin eksikliğini vurgulamaktadırlar. Diğer yandan siyasal grupların gerçekleştirdiği temsil de tartışmaya açıktır. Avrupa parlamentosu seçimleri, siyasal gruplara üye olan partilerin ülkelerindeki çekişmeleri ve seçmenlerin de ağırlıklı olarak ulusal

⁸ Heywood, 2013, 583.

⁹ europa.eu

¹⁰ europa.eu

¹¹ europa.eu

¹² El Agra, 2011: 46.

¹³ europarl.europa.eu

konuları göz önünde bulundurarak verdikleri oylarla oluşmaktadır. Bu durum ise, Avrupa düzeyinde bir demokrasinin ve seçimin gerçekleştirilmesini çekinceli hale getirmektedir.¹⁴ Burada, Avrupa Parlamentosu'nun, Avrupa vatandaşlığının, Avrupa seçimlerinin ve siyasal grupların görece yeni kurumlar olduğu göz önüne alınırsa belli bir sürenin ardından kurumsallaşacağı ve söz konusu belirsizliklerin azalacağı düşünülebilir. Yine de bu kurumların geleceği, AB'nin geleceği tartışmalarından ayrı düşünülemez.

Avrupa Parlamentosu'na seçilen parlamenterler, kentlerinin ve bölgelerinin çıkarlarını temsil eder, Avrupa düzeyinde yasa yapımını gerçekleştirir, halkın yerel, ulusal taleplerini dinler, çıkar gruplarına ve işletmelere kulak verir, komisyon ve bakanlar konseyine yönelik inceleme yapabilir; dünyadaki iklim değişikliği, göç, insan hakları ve finansal düzenlemeler konusunda önemli roller üstlenirler. Seçim bölgelerindeki işler, komite işleri, siyasal grup toplantıları, müzakereler, genel kurul oylamaları ve delegasyonlar parlamenterlerin günlük iş yükleri arasında sayılabilir.¹⁵

2019 Seçimlerinde Katılım ve Dağılım

Avrupa parlamentosu 2019 seçimlerinde 751 sandalye 7 siyasal grup arasında bölünmüştü. Bununla birlikte sandalye sayısında Brexit sonucunda Birleşik Krallık'ın seçime katılıp katılmama durumuna göre yeniden düzenleme yapılması düşünüldüğünden 705 sayısı da gündeme gelmiştir. 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla de parlamentodaki sandalye sayısı 705 olarak belirlenmiştir.¹⁶ Birleşik Krallık'a ait olan 73 sandalye geri çekilirken bunun 27 sandalyelik bölümü azalan oranlı şekilde Fransa ve İspanya'ya 5'er, İtalya ve Hollanda'ya 3'er, İrlanda'ya 2, İsveç, Avusturya, Danimarka, Finlandiya, Slovakya, Hırvatistan, Estonya, Polonya, Romanya'ya 1'er sandalye olmak üzere üye ülkelere dağıtılmıştır. Diğer yandan üye ülkelerin, nüfuslarına oranla sandalye sayısına sahip olacağı ancak her birinin 6'dan az ve 96'dan fazla sandalye sayısına sahip olamayacağı belirtildiğinden dağılım bu doğrultuda yapılmıştır.¹⁷ AP seçimleri nispi temsil yöntemine göre yapılmaktadır. Oy verme yaşı genel olarak 18 olmasına rağmen Avusturya'da 16'dır. Gruplar, ulusal değil, ideolojik temelli oluşturulmaktadır.¹⁸ Her bir grup için minimum 25 kişinin ve üye ülkelerin ¼'ünden (7 ülke) seçilen parlamenterin bulunması gerekmektedir.¹⁹ Bu gereklilik küçük sayıdaki ve/veya coğrafi çeşitliliği olmayan parlamenter gruplarının daha büyük gruplarla birleşebilmelerini kolaylaştırır bir düzenleme olarak işlev görmektedir.

2019 Yılı Avrupa Parlamentosu seçimlerine, AB kapsamında ortalama katılım %50,66 olurken bu oran önceki seçimlerle karşılaştırıldığında görece yüksek bir katılıma işaret eder şekilde yorumlanabilir. Katılım oranlarına ülkeler olarak bakıldığında önemli farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu bakımdan on iki ülke ortalama katılım oranının üzerinde yer alırken on altı ülke ortalamanın altında bir katılım oranı sergilemiştir.

2019 seçimlerine ülkeler düzeyinde en yüksek katılım oranlarının Belçika, Lüksemburg ve Malta gibi küçük ülkelerden olduğu dikkat çekicidir. Buna karşın en düşük katılım oranları Slovakya, Slovenya, Çekya ve Hırvatistan'dadır. Burada değinilmesi gereken iki noktadan söz etmek gerekir. Bunlardan ilki, ülkelerin katılım oranlarında oluşan eğilimlerde etkili olan konjonktürel gelişmelerdir. Diğerleri ise;

¹⁴ Mair, Thomassen, 2010, 20–21.

¹⁵ europarl.europa.eu

¹⁶ Avrupa Parlamentosu Başkanı olarak gazeteci kökenli parlamenter ve önceki dönem başkan yardımcısı olan İtalyan David Maria Sassoli, S&D tarafından aday gösterilerek seçilmiştir. EPP'nin aday göstermemesiyle Sassoli'nin kazanması; Yeşiller, GUE/NGL ve ECR adaylarına karşı kolaylaşmıştır.

¹⁷ europa.eu

¹⁸ europarl.europa.eu

¹⁹ europe-elections.eu

ülkelerin AB ile ya da AB üyesi olan / olması muhtemel vb. ülkelerle ilişkileri, tarihsel, sosyal ve kültürel kalıpları ve oy verme gelenekleri vs. olarak sayılabilir.

Avrupa Parlamentosu'nun 2019 seçimleri, Avrupa Halk Partisi Grubu ile Sosyalist ve Demokratların İlerici İttifakının alışıldığı üzere çoğunluğa sahip olamadığı bir sonucu beraberinde getirmiştir. Her ne kadar söz konusu iki grup halen daha parlamentonun birinci ve ikinci en büyük gruplarını oluşturuyorsa da, 2019 – 2024 döneminde basit çoğunluğu yitirmiş durumdadırlar.

Tablo 1. 2019 Avrupa Parlamentosu Seçimlerine Ülkeler Düzeyinde Katılım

AB Ortalamasından Daha Yüksek Katılım Gösteren Ülkeler	Katılım Oranı (%)	AB Ortalamasından Daha Düşük Katılım Gösteren Ülkeler	Katılım Oranı (%)
Avusturya	59,8	Bulgaristan	32,64
Belçika	88,47	Hırvatistan	29,85
Danimarka	66,08	Güney Kıbrıs	44,99
Almanya	61,38	Çekya	28,72
Yunanistan	58,69	Estonya	37,6
İtalya	54,5	Finlandiya	40,8
Litvanya	53,48	Fransa	50,12
Lüksemburg	84,24	Macaristan	43,36
Malta	72,7	İrlanda	49,7
Romanya	51,2	Letonya	33,53
İspanya	60,73	Hollanda	41,93
İsveç	55,27	Polonya	45,68
Avrupa Birliği Ortalama Oranı	50,66	Portekiz	30,75
		Slovakya	22,74
		Slovenya	28,89
		Birleşik Krallık	37,18

Veriler, <https://www.europarl.europa.eu/election-results-2019/en> bağlantısından alınmıştır.

2019 seçim sonuçlarına göre, EPP parlamentoda toplam 182 sandalyeye sahiptir. Parti gruplarının ülkelerden aldıkları desteklere bakıldığında EPP'nin toplam sandalye sayısı içinde en fazla parlamenterler sırasıyla Almanya, Polonya, Romanya, Macaristan ve İspanya'dan gelmektedir. Özellikle çıkaracağı Avrupa parlamenti sayısı fazla olan Almanya ve Polonya'dan gelen

parlamenteerler EPP grubunda önemli bir ağırlık oluşturmaktadırlar. Buna karşın ülkelerin önemli büyüklükteki bir toplam parlamenteer sayısına sahip olduğu ve gönderdiği toplam parlamenteer içinde EPP'nin yüksek sayıda bulunduğu ülkeler arasında Macaristan (toplam Macar parlamenteerin %62'si), Bulgaristan (toplam Bulgar parlamenteerin %41'i), Avusturya (toplam Avusturyalı parlamenteerin %38,8'i), Hırvatistan (toplam Hırvat parlamenteerin %36,4'ü), Almanya (toplam Alman parlamenteerin %30,2'si) sayılabilir. EPP'nin İtalya ve Fransa'daki zayıflığı dikkat çekicidir. Az sayıda sandalyeye sahip bir ülke olan Slovenya'da EPP toplam sandalyelerin %50'sine sahip olurken, Estonya ve Birleşik Krallık'tan herhangi bir parlamenteer EPP'ye katılmamıştır.

2019 seçim sonuçlarına göre, S&D parlamentoda toplam 154 sandalyeye sahiptir. Parti gruplarının ülkelere aldıkları desteklere bakıldığında S&D'nin toplam sandalye sayısı içinde en fazla parlamenteerler sırasıyla İspanya, İtalya ve Almanya'dan gelmektedir. Belli büyüklükte sandalye sayısına sahip ülkelerin toplam sandalye sayıları içinde S&D'nin güçlü olduğu ülkelere bakıldığında ise, Portekiz (toplam Portekizli parlamenteerin %42,8'i), İspanya (toplam İspanyol parlamenteerin %37'si), Romanya (toplam Rumen parlamenteerin %31,25'i) ve İtalya (toplam İtalyan parlamenteerin %26'sı) öne çıkmaktadır. Az sayıda sandalyeye sahip bir ülke olan Malta'da S&D grubuna katılımın toplam sandalyelerin %67'sini oluşturması dikkat çekicidir. S&D grubuna, Çekya ve İrlanda'dan ise katılım olmamıştır.

Tablo 2. 2019 Avrupa Seçimleri Sonucunda Parlamentodaki Siyasal Gruplar

Siyasal Grup	Sandalye Sayısı	Sandalye Oranı (%)
Avrupa Halk Partisi Grubu (EPP)	182	24,23
Sosyalist ve Demokratların İlerici İttifakı (S&D)	154	20,51
Avrupa'yı Yenile (Renew Europe)	108	14,38
Yeşiller / Avrupa Özgür Birliği (Greens/EFA)	74	9,85
Kimlik ve Demokrasi (ID)	73	9,72
Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler Grubu (ECR)	62	8,26
Avrupa Birleşik Solu - Nordik Yeşil Sol (GUE/NGL)	41	5,46

Bağımsızlar	57	7,59
-------------	----	------

Veriler, <https://www.european-elections.eu/election-results> bağlantısından alınmıştır.

AP'nun üçüncü büyük grubu olan Renew Europe ise toplam 108 sandalyeye sahiptir. Gruba, Fransa ve Birleşik Krallık'tan katılımların belirgin olduğu görülmektedir. ECR'nin 62 kişilik grubuna Polonya'dan katılımların grup sandalyeleri arasında oldukça ağırlıklı olduğu (%42 düzeyinde) ortadadır. Yeşiller / EFA 74 kişilik gruplarında en büyük katılımlarını Almanya ve Fransa'dan (%50) almaktadırlar. GUE/NGL toplamda 41 sandalyeye sahipken bu gruba katılan parlamenterler ülkeler arasında dağınık görünmektedirler. ID grubuna üç büyük ülkeden katılım çok ağırlıklıdır ki, bunlar sırasıyla İtalya, Fransa ve Almanya'dır. Son olarak bağımsızların özellikle Birleşik Krallık parlamenterleri olması da şaşırtıcı değildir.

2019 seçim sonuçları daha önceki iki seçim olan 2009 ve 2014 ile karşılaştırıldığında bazı eğilimler ortaya konabilir. 1979'dan itibaren 2009 ve 2014 seçimleri de dâhil olmak üzere merkez sağ ve merkez sol geleneksel gruplarının parlamento çoğunluğunu ellerinde bulundurduğu görülmekteydi.²⁰ Buna karşın 2019'da bu çoğunluğu kaybetmişlerdir. Bu da şimdilik parlamentodaki iki parçalı alışılmış büyük koalisyon aritmetiğinin bozulduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca alternatif grupların büyüme eğiliminde olmaları, EPP'yi yüzde 35 gibi bir sandalye oranından 25'e geriletirken, S&D'nin de yüzde 25'ten 20'ye gerilediği görülmektedir. Bu eğilimin devam edip etmeyeceği, AB düzeyinde siyasetin önemli konularından biri olacak gibi görünmektedir. Aynı şekilde Liberaller ve Yeşiller başta olmak üzere, alternatif grupların büyümesi ve sözü edilen geleneksel siyasal grupların güç kaybetmeleri bir yandan da aşırı sağın etkisi siyasetin AB düzeyinde de değişim geçirdiğine işaret etmektedir.

2019 seçim sonuçları gerek AB gerekse de üye ülkeler düzeyinde önemli sonuçları beraberinde getirmiştir. Katılım oranındaki artış genel olarak popülist partilerin yükselişi ve iklim değişikliği gibi konuların önemsendiğine işaret ederken diğer yandan özellikle Macaristan ve Polonya'da katılımın iki kattan daha fazla artması, Danimarka'da ise %63'e ulaşarak rekor kırması dikkat çekici olmuştur.²¹ Euronews'e göre, merkez sağ ve merkez solun çoğunluğu elde edememesi yanında, yüzde 23'lük aşırı sağ/Euroskeptik gruplarla işbirliğinin zor olması gibi etkenlerle Avrupa'yı daha Yeşil ve daha liberal bir siyaset anlayışı beklemektedir. Bu durum özellikle çevre ve göçmenler konusunda farklı ve yeni politikaları gündeme getirebilir.²² Kasım 2019'da parlamentonun ilan ettiği *iklim acil durumu* buna örnek olarak verilebilir.

2019 Seçimleri ve Sonrasında Siyasal Grupların Politika ve Söylemleri

Avrupa Halk Partisi (EPP)

1976'da kurulduğundan bu yana merkez sağ partiler ailesi olarak 1999 parlamento seçimleri sonucunda birinci grup konumunu elde etmiş ve 2019 seçimlerinde güç kaybederek de olsa yine birinci büyük grup

²⁰ Kiriş, 2013; Yatağan, Akman, Kiriş, 2017.

²¹ bbc.com

²² Euronews

olmuştur. EPP'nin 2019 seçim manifestosuna bakıldığında ortaya koyduğu bakış açısının temel noktaları seçilmektedir.

EPP Manifestosu, *Avrupa için birlikte yeni bir fasıl açalım* sloganıyla ilan edilmiştir. EPP burada 21. yüzyılın dünyasının daha az güvenli bir yer olduğundan söz ederek, gördüğü yeni tehditleri sıralamaktadır. Bunlar; Rusya ve Çin'in otoriterliği, kontrolsüz göç ve nüfus baskısı, küresel iklim değişikliği, egoizm ve milliyetçilik temalarını işleyen popülistler ve demagoglar, Avrupa özgür toplumunu tehdit eden teröristler, geçmişte takılı kalmış olan sol ve özellikle de serbest ticaret, ekonomik büyüme gibi değerleri reddeden ve toplumun geniş bir kesimini kapsamakta yetersiz kalan yeni Yeşil hareketin dar görüşlülüğü şeklinde ifade edilmektedir.²³ EPP, yeni bir topluluk ruhu ortaya koyup bu tehditlerle başa çıkarak Avrupa'yı yenileyeceğini iddia etmektedir.

EPP, manifestosunda altı ana maddeden oluşan bir eylem planı hazırlamıştır. Bunlar şöyle sıralanabilir:²⁴

- *Vatandaşlarını koruyan bir Avrupa* başlığı altında yasadışı göçe karşı Avrupa sınırlarını korumak, organize suç ve terörizme karşı mücadele etmek, daha güçlü bir savunma ile vatandaşları korumak, küreselleşmiş dünyada Avrupa Sosyal Modelini savunmak, iklim değişikliğine karşı mücadele etmek amaçları ilan edilmektedir. Burada özellikle yeni teknoloji ve sistemler, sınır muhafız ve savunma birimleri, emisyon oranlarının azaltılması ve yenilebilir enerjinin geliştirilmesi, vatandaşların yaşam maliyetlerinin düşürülmesi konuları işlenmektedir.
- *Hayat tarzımızı koruyan bir Avrupa* başlığı altında Avrupa'nın kültürel zenginlik ve çeşitliliğinin korunması, Avrupa ortak değerlerinin ve demokrasisinin korunması, ailenin korunması, bütünleşme kapasitesinin geliştirilmesi, Avrupa'nın dünyadaki rolünün temsil edilmesi, Avrupa'nın hareket yeteneğinin artırılması amaçları açıklanmaktadır.
- *Fırsatlar sunan bir Avrupa başlığı altında* beş milyon yeni istihdam ortaya çıkaracak dinamik bir ekonomi oluşturulması, her bölgede yaşam standartlarının artırılması, gençlere yeni fırsatlar oluşturulması, güçlü çiftçilerin sağlıklı gıda üretiminin sağlanması, yapay zeka ve robotik potansiyelinin güçlendirilmesi, yenilikçilik yoluyla insan hayatının iyileştirilmesi konularından söz edilmektedir.
- *Vatandaşlarını güçlendiren bir Avrupa* başlığında ise, parlamenter demokrasiyi teşvik etme, küresel sahnede daha güçlü bir konum elde etme, herkes için adil bir vergi sistemini oluşturma, bürokrasiyi azaltma vaatleri sıralanmıştır.

EPP manifestosu, Türkiye'nin üyelik müzakere sürecine tepkiyle yaklaşırken göç ve sığınmacılar konusunda Türkiye ile işbirliği ve anlaşmalar yapılması gerekliliğini bildirmektedir.²⁵ EPP manifestosunun genel olarak korumacı bir dil kullandığı ve Avrupa'nın tarihsel – kültürel kimliğine atıf yaptığı görülmektedir. Bu açıdan EPP'nin klasik merkez sağ çizgisini yeni politika konularını da kendi çerçevesinde yorumlayıp sürdürerek seçime girdiği söylenebilir.

EPP'nin 2012 manifestosu da siyasal grubun politik duruşunu özetleyen bir metindir. Buna göre, Avrupa, Greko-Romen kökenlerine, Judeo-Hristiyan kültürüne, aydınlanmaya dayandırılmaktadır. Özgürlüğün temel bir insan hakkı olduğu kadar aynı anda sorumluluğu da taşıması gerektiği, kadın – erkek eşitliği, eşit fırsatlar, geleneğe ve birlikte yaşama inisiyatifine dayanan bir dayanışma ve birliktelik, subsidiarite, vatandaşların sorumluluğunu içeren çoğulcu demokrasi ve çevresel sürdürülebilir sosyal piyasa ekonomisine vurgu yapılmaktadır.²⁶

²³ EPP Manifesto, 2019, 1.

²⁴ EPP Manifesto, 2019.

²⁵ EPP Manifesto 2019, 7.

²⁶ EPP Manifesto 2012, 1-3.

Sosyalistlerin ve Demokratların İlerici İttifakı (S&D)

Avrupa Parlamentosu'nda yer alan, 2019 seçimleri sonucunda ikinci büyük durumunda, ana akım grup olan ve geleneksel merkez solu temsil eden S&D, önceliklerini açıklamakta ve bunların sürdürülebilir bir hayatın hep birlikte kurularak herkes için daha adil bir toplum modelinin oluşturulması için önemli olduğunu belirtmektedir. S&D, parlamento tarafından ilan edilen iklim acil durumuna çok önem vermekte ve bu doğrultuda kendi Avrupa Yeşil Anlaşması'nı öne çıkarmaktadır. Buna göre, büyüme ve refahın sürdürülebilmesi için sosyal eşitsizliklerin, büyük ve küçük üye ülkeler arasındaki dengesizliğin, kadın – erkek ve jenerasyonların yanı sıra coğrafi eşitsizliklerin de azaltılması ile sosyal ve ekonomik değişimin sağlanması ilan edilmektedir.²⁷

S&D, *Avrupa için İlerlemeci Yeni Ekonomik Model* başlığında dünyanın limitlerinde açgözlü azınlığın karlılığı yerine, çoğunluğa yönelik refah oluşturmanın önceliği olduğunu ilan etmektedir.²⁸ S&D'nin desteklediği Progressive Society İnisiyatifi'nin *Sürdürülebilir Eşitlik Raporu*'na göre; tüketici olarak değil, vatandaş olarak bireylerin yeniden güçlendirilmesi; dijitalleşme, yapay zeka ve robotiğin büyük değişimleri ile işgücü piyasasının değişmesiyle birlikte işbirliğine ve çeşitliliğe dayalı ve sosyal, çevresel konulara duyarlı özel sektör ekonomik faaliyetleri ile kapitalizmin yeniden şekillendirilmesi; cinsiyet, gelir, refah, köken, yerleşim yeri ile ilgili eşitsizliklere ve yoksulluğa sosyal adaletin sağlanması; sosyal ve ekolojik konuların birbirine bağlı doğası çerçevesinde sosyal-ekolojik ilerlemenin sağlanması konuları öne çıkarılarak birlik düzeyindeki mekanizmaların değişimi etkinleştirilmesi istenmektedir.²⁹

S&D grubu, AB kurumlarında, sokaklarda ve online alanlarda demokrasiyi, temel hakları ve hukuka uygunluğu savunmaktadır. Avrupa'nın vergi adaletine ihtiyacı olduğu, kadın hakları için mücadele etmek gerektiği, adaletli çalışma koşullarının sağlanması, ücretsiz stajın kaldırılması, yaşam maliyetinin düşürülmesi, çocuk ve genç güvenceleri, konut desteği, doğum, analık, babalık izinleri S&D grubunun öncelik verdiği sosyal konulardandır.³⁰ Dünyada güçlü bir Avrupa hedefi, EPP gibi, S&D grubunun da önceliklerindedir.

S&D grubunun politikalarına genel olarak bakıldığında bunların, Avrupa'nın gündeminde olan ve neredeyse her politik grup tarafından değinilen konu ve sorunların merkez sol bir bakış açısıyla yorumlanması olduğu görülmektedir. EPP gibi, S&D grubu da ana akım bir siyasal geleneği temsil ettiğinden söylem ve politikalarında AB kurumlarının ve vatandaşlarının birlikte güçlendirilmesine yönelik bir bakış açısı yer almaktadır. EPP bu gündemi merkez sağ ve Hristiyan Demokrat bir bakış açısıyla yorumlarken S&D grubu merkezin solundan bakmakta ve yorumlamaktadır.

Avrupa'yı Yenile (Renew Europe)

Avrupa'yı Yenile Grubu yeni bir oluşumdur. Kendisini en büyük merkezci grup olarak konumlandırılan bu grup, liberaller olarak anılmaktadır. Grup başlangıçta, ALDE + Renaissance + USR şeklinde lanse

²⁷ socialistsanddemocrats.eu

²⁸ socialistsanddemocrats.eu

²⁹ progressivesociety.eu

³⁰ socialistsanddemocrats.eu

edilmiştir. 13.06.2019 tarihinde ilerici, liberal, merkezi ve reformistlerden oluşan bu grubun adının Renew Europe olduğu açıklanmıştır.³¹

Bu grup henüz yeni bir oluşum halinde olduğundan ki, Avrupa Parlamentosu grupları bakımından bu olağan bir durumdur, onun ağırlıklı öncüsü sayılabilecek Avrupa İçin Liberallerin ve Demokratların Birliği (ALDE) grubunun konum ve söylemlerine bakmak fikir verebilir. ALDE, kendi web sitesinde 108 Renew Europe Grubu parlamenterinin 81'inin ALDE'yi temsil ettiğini belirtmektedir.³² *Avrupa'nın Geleceği İçin Liberal Vizyon: Özgürlük, Fırsatlar ve Refah* başlığını taşıyan 2019 manifestosu, seçimlerde AB'nin bireysel özgürlük, refah ve istikrarın geliştirilmesiyle mi yoksa milliyetçilik ve otoriterlik çağına geri dönerek mi güncelleneceğine dair bir tercihin söz konusu olduğunu belirterek başlamaktadır. Bu bağlamda liberal vizyonun; özgür, demokratik, girişimci, refah üreten, sürdürülebilir ve birleşmiş bir Avrupa'nın dünyaya açılması olduğu vurgulanmaktadır. Manifestoda liberallerin bireye yaptıkları vurgu belirgindir.³³

Avrupa değerlerinin liberal değerler olduğunu söyleyen ALDE Manifestosu, insan hakları ve sivil özgürlüklerin geliştirilmesi, kadın ve çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi konularını içerirken önemli bir vurgu da anti-liberal hareketlerin yükselişine tepkilerden oluşmaktadır. AB içindeki otoriter, popülist ve milliyetçi hareketlerin, AB projesinin temelindeki açıklık, hoşgörü ve çoğulculuğu baltaladığı ifade edilmektedir.³⁴

AB'nin iklim değişikliği, çevresel bozulma, plastik kirliliği, temiz enerjiye acil geçilmesi gerekliliği, terörizm, sınır aşan suç ve insan trafiği, genç işsizliği, göçün kötü yönetilmesi, entegrasyon sorunları, ticaret savaşları ve korumacılık, Brexit, AB içindeki dengesizlik, bazı üye ülkelerdeki yargı ve basına yönelik sorunlar, hızlı yaşlanan nüfus, teknolojideki devrimsel değişiklikler, gelişen ekonomilerle rekabet gibi yüzyüze olduğu sorunları bulunmaktadır.³⁵ Bunlara karşın liberaller, tüm Avrupalıların küreselleşmenin getirilerinden yararlanabilmesini, üye ülkelerin sürdürülebilir refah sistemleri ve kapsayıcı toplumlar oluşturmalarını, teknolojik ilerlemelerin desteklenmesini, işgücü piyasasına girişte engellerin kaldırılmasını, uzun dönemli bir göç politikasını içeren geleceğe hazır, birleşmiş bir Avrupa hedefini oluşturmaktadır. Yenilikçilik ve fırsat eşitliği, serbest ticaret ve küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik fırsatlar, dijitalleşme, AB'nin dünyada öncü olması gibi başlıklar da manifestoda yer alan diğer konulardır.³⁶

Bir diğer grup bileşeni olarak Renaissance'tan söz etmek gerekir. Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un Avrupa düzeyinde seçimlere yönelik kampanyası olan bu hareketin temel söylemleri arasında, Avrupa'nın yapısını elden geçirmek amacıyla çok sayıda yeni kurum ve büyük bir konferans önerileri, özgürlüklerin savunulması, sınırların korunması ve ilerleme ikliminin yeniden oluşturulması gibi konular yer almıştır.³⁷ Renew Europe içinde bir de USR parlamenter grubu bulunmakta olup kısaltmanın açılımı Romanya'yı Koruma Birliği şeklinde çevrilebilir.

Yeşiller – Avrupa'nın Özgür Birliği (EFA)

³¹ reneweuropogroup.eu

³² aldeparty.eu

³³ ALDE Manifesto, 2018, 1.

³⁴ ALDE Manifesto, 2018, 1,2.

³⁵ ALDE Manifesto, 2018, 2.

³⁶ ALDE Manifesto, 2018, 3.

³⁷ politico.eu

Yeşiller, 2019 seçimlerinde önemli bir yükseliş göstermiştir. Dezavantajlı gruplar ve bağımsız parlamenterlerden oluşan bir grup olan Yeşiller/EFA, 1999'dan bu yana faaliyettedir ayrıca yeşiller 1984 seçimlerinden bu yana Avrupa parlamentosunda temsil edilmektedirler. Çevresel adalet ve temel insan haklarını odak alan grup, ekonomik ve sosyal alanlarda reformcu olup yaşam kalitesini iyileştirmeyi, ekolojik, sosyal ve demokratik standartların geliştirilmesini amaç edinmiştir. AB dışından gelenleri de kapsayan bir bakış açısıyla insan ve vatandaş haklarının herkese yönelik güvenceye alınmasını hedeflediğini açıklamaktadır.³⁸

Yeşiller – EFA'ya göre, ekolojik ekonomiye geçişi sağlamak için sürdürülebilir ulaşım, yenilenebilir enerji, enerji tasarrufu, enerji ve kaynak etkinliği ile agro-ekolojiye yönelik yatırımların yapılması gerekmektedir. Karbon salınımının adaletli şekilde ücretlendirilmesi ve iklim değişikliğine karşı mücadelede kullanılması, bioçeşitliliği korumak, fabrikaların değil tarım arazilerinin desteklenmesi, daha yeşil şehirler, iyi yemek, çok uluslu şirketlerin etkin vergilendirilmesi, cinsiyet eşitliği, kültürel çeşitlilik, yolsuzluğa karşı kamuoyu, AB kurumlarında şeffaflık ve demokratiklik gibi noktalar, bir önceki dönemden bu yana Yeşiller-EFA'nın üzerinde durduğu önemli konular arasındadır.³⁹

Yeşiller-EFA da diğer gruplar gibi, hayat standartlarının geliştirilmesini savunmaktadır ancak bunu yaparken önemli bir farklılaşma noktası dünyanın limitlerinin gözetilmesi ve bunun ağırlıklı olarak yeşil – yenilenebilir teknolojilere yoğunlaşarak yapılmasıdır. Geleceğin nükleer değil, yenilebilir enerjiye dayalı olması, AB'nin fosil yakıtlara yatırım yapmaması gerektiği diğer önemli başlıklardır.⁴⁰

Yeşiller – EFA'nın politika ve söylemlerine genel olarak bakıldığında, AB gündeminde çok önemli bir yer edindiği görülen iklim değişikliği temasının ağırlıklı olarak yer aldığı görülmektedir. Diğer taraftan geleneksel siyasal grupların politikalarından farklı şekilde göçmenlik, kültürel ve biyolojik çeşitliliğe vurgu daha belirgindir. Bu da grubu, S&D'nin daha klasik sol politika ve konumundan ayırmaktadır.

Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler Grubu (ECR)

2009'da kurulduğundan bu yana grup; Euro-realizme dayanan, ulusların egemenliğine saygılı, ekonomik iyileşme, büyüme ve rekabetçiliğe odaklanan bir grup olduğunu belirtmektedir. Euro-realizmin Avrupa karşıtlığı olmadığını açıklayan ECR'nin AB anlayışının bir diğer merkez sağ grubu olan EPP'den farklı olduğu açıktır. ECR'ye göre, Avrupa'da bir yanda daha fazla Avrupa bütünleşmesi diğer yanda ise bütünleşmeye karşı duranların karşıtlığı söz konusudur. ECR ise, alternatif bir görüş olarak birlikte çalışmanın avantajını ortaya çıkaran, ortak çıkarlara sahip olan, işbirliği halindeki ulusların birlikteliğini oluşturacak, reforme edilmiş bir Avrupa'yı savunmaktadır.⁴¹

ECR'nin muhafazakarlar ve reformistler adıyla bir araya gelen desantralizasyon, serbest ve adil ticaret odaklı, işletme ve halkla iletişimi ve güvenli bir Avrupa oluşturmayı hedefleyen parlamenterlerden oluştuğu belirtilmektedir. Bu açıdan da AB'nin vatandaşlarının dileklerine duyarlı olması, vergi mükelleflerinin paralarının sorumlulukla harcanması, ulusal hükümetlerin egemenliğine saygı gösterilmesinin birliğin güçlü bir gelecek inşa etmesi bakımından gerekli olduğu söylenmektedir.⁴²

AB yolcu kayıt sistemi, suç kayıt bilgi sistemi, sınırların korunması, terörizme müdahale koordinasyon merkezi kurulması, üye ülkelerin bu alanlarda veri paylaşma ve veriye ulaşma olanaklarının sağlanması

³⁸ greens-efa.eu

³⁹ greens-efa.eu

⁴⁰ greens-efa.eu

⁴¹ ecrgroup.eu

⁴² Legutko, Fitto, 2019.

önemli görülmektedir. Bunun yanında 2019 seçimlerinde ECR'nin dikkat çekici söylemleri arasında parlamentonun Brüksel ve Strazburg arasındaki hareketliliğine son verecek *one seat* vaadi, AB'nin işletmelere yönelik boğucu düzenlemelerini kesmek, plastik atıkları azaltmak, parlamentodaki çeşitliliği arttırmak bulunmaktadır.⁴³

ECR, kendini bir merkez sağ grubu olarak konumlandırmaktaysa da, Hristiyan Demokratların dışında yer alması ve AB entegrasyonuna yönelik bir ana akım bütünleşmeci hareket olmaması onun konumunun tartışılır olmasına yol açmaktadır.

Avrupa Birleşik Solu / Nordik Yeşil Sol

Bütünleşmeci konfederalist bir siyasi grup olduğunu söyleyen GUE/NGL, çeşitliliğin korunmasına yönelik hassasiyetini belirtmektedir. GUE/NGL kendini uluslararası dayanışma esaslı, sosyal eşitlikçi, barışçıl, sürdürülebilir olan ve elitlerin değil halkın projesi olan bir Avrupa entegrasyonunu savunan sol siyasi grup olarak tanımlamaktadır.⁴⁴

GUE/NGL'nin savunduğu temel politikalara bakıldığında bölgeler, ülkeler ve insanlar arasında refahın adil dağıtılmasına yönelik ekonomik adaletin sağlanması, iklim değişikliği ve gezegenin korunması için güçlü önlemler alınması, hayvan haklarının korunması, sürdürülebilir tarım, çevre ve balıkçılık politikalarının uygulanması, kadın ve LGBTQ haklarının savunulması, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı karşısında haysiyet, eşitlik ve dayanışmacılığı esas alan sivil özgürlükler ve insan haklarının geçerli olması, AB kurumlarının hesap verebilir olması ile dünyada iyi ilişkiler kuran ve barış odaklı güvenlik politikaları olan, sorumlu ve saygın bir göç politikası uygulayan AB gibi noktalar dikkat çekicidir.⁴⁵ GUE/NGL, parlamentodaki en küçük siyasi gruptur.

Kimlik ve Demokrasi Grubu (ID)

Parlamentodaki beşinci büyük grup olan ID, yeni kurulan bir grup olarak fazlaca açıklayıcı dokümana sahip bulunmamaktadır. Uluslar ve Özgürlüğün Avrupası Hareketi (MENF) grubunun ardından 2019 seçimleri sonrasında oluşturulmuş bulunan ID, İtalyan Lega Partisi, Fransız National Rally ve Alman Alternative für Deutschland ağırlıklı bir bileşene sahiptir.⁴⁶ Kimlik, demokrasi, egemenlik, özgünlük ve özgürlük grubun değerleri olarak vurgulanmaktadır. İstihdam ve büyümenin sağlanması, güvenliğinin artırılması, yasa dışı göçle mücadele, AB bürokrasisinin azaltılması belirgin söylemleri olarak görülmektedir. Avrupa kimliğinin korunmaması durumunda gelecek jenerasyonların kendi ülkelerinde azınlık haline gelme tehlikesiyle karşı karşıya oldukları, ulusal parlamentoların daha yetkin hale gelmesi gerekliliği, AB'nin ulusları yok saymaması gerektiği belirtilmektedir.⁴⁷ ID, AB'ye önemli bir sağ eleştiri getirmekte ve ulusal egemenliğe sıklıkla vurgu yapmaktadır.

Siyasal Grupların Yeni Sandalye Dağılımı ve Bağımsızlar

⁴³ ecrgroup.eu

⁴⁴ guengl.eu

⁴⁵ guengl.eu

⁴⁶ europarl.europa.eu

⁴⁷ id-party.eu

2019 seçimleri sonrasında parlamenter sayılarındaki değişim, Brexit'in parlamento sayısına yansıtılması ve yeniden düzenlemeler vb. siyasal grupları ve bağımsızların dağılımını etkilemiştir. Mart 2020 itibariyle siyasal grupların sandalye sayıları şu şekildedir: *EPP 187, S&D 147, Renew Europe 98, ID 76, Greens/EFA 67, ECR 61, GUE/NGL 39, Bağımsızlar 29*.⁴⁸ Tablo 1'e göre, buradaki en dikkat çeken değişikliklerden biri, Kimlik ve Demokrasi Grubu'nun dördüncü büyük grup haline gelmesidir. Diğer yandan her dönem parlamentoda bir miktar bağımsız parlamenter bulunmaktadır. Elbette, sandalye dağılımı bakımından siyasal gruplar arasında bundan sonra da bazı değişiklikler meydana gelebilir. Yine de bu dağılımlar, seçim sonrasında oluşan gelişmelerle birlikte, parlamentonun muhtemelen yerleşik hal alacak genel görünümünü vermesi bakımından olağan ve önemlidir.

Siyasal Gruplar ve Ulusal Partilerin Etkileşimi

Avrupa'da ulusal ve ulusüstü siyaset geçişkenliği ve etkileşiminin tartışılması konuyu zenginleştiren bir boyut olabilir. Burada siyasal grupların bazı ulusal partilerle olan ilişkisi siyasal parti literatürü bakımından da ilgi çekici bir içerik ortaya çıkarabilir. Bu başlık altında her siyasal gruba en fazla parlamenter gönderen ulusal partilere yer verilmiştir. Ulusal partiler, Avrupa seçimlerinde bir yandan aday gösterip Avrupa parlamentosuna parlamenter göndermeye gayret ederlerken diğer yandan da kendi ulusal ya da bölgesel siyasal konularına dair de söylem ve politikalarını üretmek, yenilemek ya da değiştirmek durumunda kalmaktadırlar. Bazı ulusal partilerin, üyesi oldukları siyasal grubun söylem ve belgelerini olduğu gibi ilan edip benimseyerek seçimlere girdikleri, diğer bazılarının ise siyasal gruplarının politik konumunu benimsedikleri ancak ülkelerine ya da kendilerine daha uyumlu bir söylemle seçime gittikleri görülmektedir. Bu etkileşimin AB düzeyi kadar seçim ittifakları, Avrupa'nın ve ülkenin konumlandırılması, ilişkilendirilmesi ve yorumlanması gibi ülkelerin iç politikalarına da etkileri olduğu söylenmelidir.

Avrupa parlamentosundaki en büyük grup olan *EPP*'nin parlamenter sayısı bakımından en fazla katılımı Almanya'dan sağladığı görülmektedir. Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) ve Hristiyan Sosyal Birliği (CSU), *EPP* üyesi olan Alman partileridir. Bu partilerin görüş ve politikaları, *EPP* için oldukça belirleyici görünmektedir. AB'nin kurucu babalarına yapılan atıflar, Avrupa sosyal modeli, piyasa ekonomisi, dayanışma ve Hristiyan kültürü bu partilerin vurguladıkları arasında önde gelmektedir.⁴⁹ 2019 Avrupa Parlamentosu seçimlerine CDU/CSU, *Avrupamız Bizi Güçlendiriyor* adıyla ilk kez ortak bir seçim programı sunarak girmişlerdir.⁵⁰ *CDU/CSU-Gruppe in der EVP-Fraktion im Europäischen Parlament*, Berlin'de yerleşik durumdadır. Bir diğer önemli parlamenter kazandıran Polonya'da Platforma Obywatelska ve PSL'nin de *EPP* Programı ile seçime girdikleri görülmektedir.⁵¹ CDU-CSU, Almanya'da Avrupa Parlamentosu 2019 seçimlerini birinci olarak tamamlamıştır.

S&D grubuna bakıldığında İspanyol sosyalistlerin en büyük delegasyon olduğu görülmektedir. İspanya'dan *S&D* üyesi partilere bakıldığında ise, İspanyol Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) ve Katalan Sosyalist Partisi (PSC) ile karşılaşılmaktadır. PSOE Genel Sekreteri ve Başbakan Pedro Sanchez, Avrupa seçimlerinin ardından partisinden seçilen heyetin İspanyol çıkarlarını koruyacağını, Avrupa'da ilerici solcu bir grup oluşturma sorumluluğu ile hareket edeceklerini söylemiştir.⁵² Diğer yandan *S&D*'ye en fazla parlamenter gönderen bir diğer ülke olan İtalya'ya bakıldığında Demokratik Parti (PD)

⁴⁸ Bkz. europarl.europa.eu

⁴⁹ cducsu.eu

⁵⁰ cdu.de/evp

⁵¹ psl.pl ve platforma.org

⁵² psoc.es

ve Azione ile karşılaşmaktadır. PD, S&D'nin ilkelerini kendi seçmenine beyan etmektedir.⁵³ Diğer yandan S&D'nin İtalyan grubu, İtalya'nın Avrupa kültürünün kaynağı olduğu gururuyla hareket edildiğini vurgulayıp hedeflerinin nihayetinde bir Avrupa Birleşik Devletleri olduğunu söylemektedir.⁵⁴ Azione de benzer bir söyleme sahiptir. Kendisini anti-popülist bir hareket olarak tanımlayan bu parti, İtalya'nın Avrupa Birliği kurucusu olduğunu ve batı medeniyetinin doğduğu ülke olduğunu vurgulayıp Avrupa'nın güçsüzlüğünü birlik kurumları yerine ulusların güçlü olmasına bağlamaktadır. Azione, güçlü bir devlet ile otoritesi olan bir birlik hedefi sunarken bunu Federal Avrupa olarak adlandırmaktadır.⁵⁵ PSOE-PSC İspanya'da 2019 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde birinci olurken İtalya'da PD, ikinci parti olmuştur.

Renew Europe (ALDE) grubuna bakıldığında Fransa'dan güçlü bir destek aldığı görülmektedir. Fransa'dan bu gruba üye olan Mouvement Radical ve Union des démocrates et indépendants (UDI) ile karşılaşmaktadır. Mouvement Radical (+Social, Liberal), ALDE Avrupa Bildirgesi'ni ve 2019 manifestosunu benimsemiş ayrıca kendi manifestosunu da ilan etmiştir. Bu belgede, Avrupa kimliğinin DNA'larının bir parçası olduğunu vurgulamakta, devletlerin entegrasyonu yavaşlattığını, vatandaşların da birlikten çekindiğini söylemektedirler. Küreselleşen dünyada ABD ve Çin gibi devletlerle rekabet edebilmek için Avrupa'nın da o ölçekte biraraya gelmesi gerektiğine dikkat çeken Mouvement Radical, Fransa devletinin de gücünü koruyacağını taahhüt etmektedir.⁵⁶ UDI söylemine bakıldığında ise, dünyadaki güç ölçekleri göz önüne alındığında Avrupa ile ulusal devletin birarada olması ancak mevzuatın azaltılması gerektiğinin vurgulandığı ve Brexit'in avantajlarından söz edildiği görülmektedir.⁵⁷

Üç büyük grubun AB yanlısı olarak tavır belirledikleri görülürken bundan farklı bir söylem ve politikaya sahip ID grubuna değinmek gerekir. ID, bilindik anlamda AB ve entegrasyon yanlısı değil, kendi deyimiyle farklı bir konuma sahip genel kabul edildiği şekliyle de karşıtıdır. ID üye ulusal partilerine bakıldığında bu durum biraz daha somut şekilde ortaya çıkmaktadır. ID; Fransa, Almanya ve İtalya'dan büyük destek görmektedir. Fransa'da Rassemblement National (RN), 2019 Avrupa seçimlerine yönelik olarak yayınladığı Manifesto'nun ana başlığını *Ulusların Avrupa Birliği* olarak belirlemiştir.⁵⁸ Bu manifestoda RN, *Avrupa'yı Avrupa Birliği'nden Kurtar* çağrısıyla Avrupa halklarının ulus devletlerin egemenliğinde işbirliği yapmaları gerektiği, birliğin halkların tarihini unutturmak ki, Avrupa'nın ulusların işbirlikleri kadar, karşı karşıya gelmelerinden de oluşan kimliğinden söz edilmekte ve birliğin kendi kurumlarını güçlendirmek istediği yönünde çarpıcı mesajlar iletmektedir.⁵⁹ RN tarafından 2019 Avrupa seçimlerine yönelik yayınlanan bir diğer belge de yine çarpıcı ifadelerle sahiptir. *Ulusların ve İnsanların Avrupası İçin* başlığını taşıyan bu belgede, AB'nin başlangıçta ulusların egemenliğine saygılı, kolektif bir barış, güvenlik, büyüme ve istikrar gücü olarak düşünüldüğünden söz edilerek *ulusların Avrupası'nın* halkın hizmetinde bir proje olması gerektiği vurgulanmaktadır.⁶⁰ RN, Fransa'daki Avrupa Parlamentosu seçimlerini birinci olarak tamamlamıştır. Mouvement Radical'in içinde yer aldığı koalisyon ise, ikinci olmuştur.

Yeşiller/EFA grubu en güçlü desteği Almanya'dan seçimlerde ikinci olan Yeşiller'den almaktadır. Alman Yeşiller; Avrupa bütünleşmesinin sürmesi ve birleşik bir Avrupa hedefi ortaya koyarken sosyal, çevreye duyarlı ve demokratik bir birlik oluşturma amacını ifade etmektedir. AB'yi büyük bir başarı

⁵³ partitodemocratico.it

⁵⁴ eurodeputatipd.eu

⁵⁵ siamoeuropei.it; azione.it

⁵⁶ lemouvementradical.fr

⁵⁷ parti-udi.fr

⁵⁸ rassemblementnational.fr

⁵⁹ Manifeste, 2019, 9.

⁶⁰ Projet, 2019, 3.

olarak kabul eden *Grüne*, Avrupa'daki hiçbir devletin küresel tehditlerle kendi başına başa çıkamayacağını, Avrupa'da ekolojik modernizasyona ve dijital geleceğe yatırım yapılması gerektiğini belirtmektedir.⁶¹

Daha önceki dönemlerde Birleşik Krallık parlamenterlerinin baskın olduğu ECR grubunda Brexit sonrasında, en büyük destek, seçimlerden birinci çıkan Polonya'dan *Prawo i Sprawiedliwość* (Hukuk ve Adalet - PiS) Partisi'nden gelmiştir. Parti, ECR'nin Reykjavik Bildirgesi'nde ilan ettiği değerleri benimsemekte ve bireysel özgürlük, ulusal egemenlik, parlamenter demokrasi, özel mülkiyet, sınırlı hükümet, serbest ticaret, aile değerleri, Avrupa'da gücün merkezde toplanmaması özelliklerine sahip bir merkez sağ anlayışını benimsemiştir.⁶² PiS, 2019 yılında yayınladığı programında Polonya'nın tarihsel süreçte hep Avrupa'nın bir parçası olduğunu ifade ederken, Avrupa'da entegrasyona hakim olan anlayışın yanlış olduğunu vurgulamakta ve ulusal kimliklerin yerini alacak bir birlik hareketini çekinceyle karşılamakta olduğunu söylemektedir. Parti, ülkelerin Avrupası'ndan yana olduğunu ve AB'nin de bir devletler birliği olarak anlaşılması gerektiğini iddia etmektedir.⁶³

Son olarak GUE/NGL grubunun en büyük desteği, Fransa, Almanya ve İspanya'dan aldığı görülürse de ülkelerinde fazlaca büyük olmayan ancak belli bir oy oranı bulunan partilerin desteklediği bir grup olarak öne çıkmaktadır. Bu kapsamda Alman Die Linke Partisi'ne bakıldığında onun; özgürlük, eşitlik ve barış taraftarı olan demokratik, sosyal, çevreci, feminist, açık ve çoğulcu, yeni bir siyasal aktör olduğu açıklanmakta, Almanya ve Avrupa vatandaşları hatta tüm dünya insanları için alternatif çözümler üretmek amacıyla oldukları söylenmektedir. Die Linke kendini demokratik sosyalist sol olarak konumlandırmakta ve Avrupa'yı demokratik, sosyal, çevreci ve barışsever, sosyal haklara öncelik veren, ekonomi politikasının demokratik olarak kontrol edildiği bir birlik haline getirme hedefini koymaktadır.⁶⁴ Programında Avrupa Birliği'ni kendisi için vazgeçilmez bir siyasal faaliyet alanı olarak gören Die Linke, sol partilerin birlikte birlik politikalarında temel değişiklikler yapması gerektiğini belirtmektedir. Programdaki ana eleştiri, birliğin standartlarının refah temelinin yokluğuyla neo-liberal politikalara dayanmasıdır. Die Linke ise, birliği refah devleti, demokrasi, çevre ve barış değerleriyle yeniden modellemeyi istediğini vurgulamaktadır.⁶⁵

Sonuç ve Değerlendirmeler

Bu makale, 2019 parlamento seçimleri sonuçları kapsamında Avrupa Parlamentosu Siyasal Gruplarını ele almıştır. Bu, AB'nin yapısı, boyutu ve özellikleri ile siyasal partiler ve seçimler alanında da önemli bir araştırma konusudur. Parlamantonun işlevi, siyasal grupların oluşumu, ideolojik konumları ve temel politika konuları ortaya konmuş ve değerlendirilmiştir. Burada bir diğer boyut olan AB düzeyindeki bu siyasal gruplara dâhil olan ulusal partilerin sayılması ile üye ülkelerin seçim süreçlerinin açıklanması yoluna gidilmemiştir. Bunun yapılabilmesi, makalenin kapsamını aşmaktadır. Ancak bu boyutun yeni çalışmalara konu olabileceği ve bu alandaki kapsamın ve özgünlüğün daha iyi araştırılmasına ve tanımlanmasına olanak sağlayabileceği belirtilebilir. Bu makalede Avrupa'da ulusal partilerle, siyasal grupların ve Avrupa siyasetinin etkileşimlerine dair çalışmanın amacına uygun olacak ve içeriğe katkı yapacak şekilde bir alt bölüm oluşturmaya girişilmiştir.

⁶¹ gruene.de

⁶² pis.org.pl

⁶³ PiS Program, 2019, 12-20.

⁶⁴ die-linke.de

⁶⁵ Die Linke Programme, 2011, 67-68.

Avrupa Parlamentosu 2019 seçimlerinin şüphesiz en önemli gündem maddeleri; parlamentonun yapısı bakımından *Brexit süreci* iken, siyasal grupların söylem ve politikaları bakımından ise, *iklim değişikliğiyle mücadele ve göç politikaları* olmuştur. Brexit süreci, parlamentodaki sandalye dağılımının yeniden ayarlanması gibi düzenlemelerle geçiştirilmiş görünmektedir. Buna karşın iklim değişikliği konusu, siyasal grupların Avrupa gündemine taşıdıkları, varolan gündeme yanıt üretmek için odağa aldıkları, yeni jenerasyonlara ve geleneksel olmayan yeni politik konulara ve/veya Avrupa'nın geleceğine yönelik oluşturdukları öncelikli alan haline gelmiştir. Göç konusunun ise, neredeyse genel bir korunma refleksine ve Avrupa sınırlarının belirginleşmesine yol açacak ağırlıklı bir yoğunluğu ortaya çıkaracağını öngörmek mümkün hale gelmektedir. Diğer bir deyişle Avrupa, kitlesel bir göç hareketinden çok çekinmektedir.

Geleneksel siyasetin ve bu konuları temsil eden grupların güç yitirmeleri konusuna bakıldığında, EPP ve S&D'nin yeni konu söylem ve politikalarını da kendi alışıldık çerçevelerinden değerlendirerek ortaya koydukları görüşlerin, 2019 seçimlerinde daha az taraftar topladığı görülmüştür. AB düzeyinde yıllardır belirleyici iki ana akım görüşün siyasal grupları olan EPP ve S&D'nin siyaset anlayışlarının Avrupa seçmenlerinde eski karşılığını bulamaması, birlik düzeyindeki siyasetin geleceği bakımından önemli bir ipucu olabilir. Eğer bu yönelim devam ederse, parlamentonun daha çeşitli ve farklı siyasal görüşleri savunan grupları da ortaya çıkarabileceğini ve diğer siyasal grupların daha etkili hale gelerek karar alma bileşenlerinde ortaya çıkardıkları değişim sonucunda birlik politikalarında da farklılıklar oluşabileceğini söylemek mümkün hale gelmektedir. 2019 seçimleri Avrupa'da değişen siyaset anlayışları bakımından bir öncü gösterge olabilir.

Kaynakça

ALDE Web Sitesi, www.aldeparty.eu (Erişim Tarihi: 17.01.2020).

ALDE, 2019 Manifesto, https://www.aldeparty.eu/sites/alde/files/40-Resolutions/2019_freedom_opportunity_prosperity_the_liberal_vision_for_the_future_of_europe_0.pdf

AZIONE Web Siteleri, <https://www.siamoeuropei.it> ve <https://www.azione.it> (Erişim Tarihi: 6.3.2020).

CDU Web Sitesi, <https://www.cdu.de/evp> (Erişim Tarihi: 4.3.2020).

CDU/CSU-Gruppe in der EVP, <https://www.cducsu.eu/publikationen/positionspapiere> (Erişim Tarihi: 4.3.2020)

Die Grünen Web Sitesi, <https://www.gruene.de> (Erişim Tarihi: 8.3.2020).

Die Linke Web Sitesi, <https://www.die-linke.de/start>, (Erişim Tarihi: 20.01.2020).

ECR Web Sitesi, www.ecrgroup.eu/about (Erişim Tarihi: 27.01.2020).

EFA Web Sitesi, <https://efa.greens-efa.eu/en/> (Erişim Tarihi: 20.01.2020).

El Agra, A. (2011), *The European Union – Economics and Policies*, Cambridge University Press.

EPP Grubu Web Sitesi, www.eppgroup.eu (Erişim Tarihi: 13.01.2020).

EPP Manifesto 2012, Statutory Congress, Bucharest, Romania, 17-18 October 2012,
https://www.epp.eu/files/uploads/2015/09/Manifesto2012_EN.pdf

EPP Manifesto 2019, “Let’s open the next chapter for Europe together”,
<https://www.epp.eu/files/uploads/2019/05/EPP-MANIFESTO-2019.pdf>

EurodeputatiPD Web Sitesi, <https://eurodeputatipd.eu/cinqueannieuropa> (Erişim Tarihi: 6.3.2020).

GUE/NGL Web Sitesi, www.guengl.eu/about-the-group/ (Erişim Tarihi: 28.01.2020).

Heywood, A. (2013), Küresel Siyaset, (Çevirenler Nasuh Uslu ve Haluk Özdemir), Adres Yayınları, Ankara.

<https://ecrgroup.eu/campaigns>

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_en (Erişim Tarihi: 20.02.2020).

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_en#what-does-the-parliament-do? (Erişim Tarihi: 20.02.2020).

<https://tr.euronews.com/2019/05/28/avrupa-secimleri-kitaya-yeni-siyasi-ruzgarlar-ve-dalgalar-getirdi-sirada-ne-var> (Erişim Tarihi: 10.01.2020).

<https://www.bbc.com/news/world-europe-48417744> (Son Erişim Tarihi: 10.01.2020).

<https://www.europarl.europa.eu/meps/en/about>

<https://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/table> (Erişim Tarihi: 12.03.2020).

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/eu-affairs/20190712STO56963/parliament-group-priorities-identity-and-democracy>

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/eu-affairs/20190628STO55507/meps-elect-david-sassoli-as-parliament-president> (Erişim Tarihi: 12.03.2020)

<https://www.european-elections.eu/how-elections-work> (Erişim Tarihi: 20.02.2020).

<https://www.guengl.eu/what-we-stand-for/>

https://www.id-party.eu/still_hope_left

<https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-european-parliament-election-calls-for-big-eu-changes-in-european-renaissance/>

<https://www.socialistsanddemocrats.eu/our-european-green-deal> (Erişim Tarihi: 15.01.2020).

Kimlik ve Demokrasi Grubu Web Sitesi, www.id-party.eu (Erişim Tarihi: 04.02.2020).

Kiriş, HM. (2013), “Avrupa Parlamento’nda Siyasal Gruplar ve Parlamento Seçimleri”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 29, 123-135.

Legutko, R. & R. Fitto (2019), (Co-Chairmen of the ECR Group in the European Parliament), <https://ecrgroup.eu/about>

Mair, P. ve J. Thomassen, (2010), Political representation and government in the European Union, *Journal of European Public Policy*, 17:1 January, 20–35.

Mouvement Radical Manifesto, https://lemouvementradical.fr/nos_combats/manifeste-du-mouvement-radicalsocial-liberal-pour-les-elections-europeennes (Erişim Tarihi: 7.3.2020).

- Mouvement Radical Web Sitesi, <https://lemouvementradical.fr> (Erişim Tarihi: 7.3.2020).
- PD Web Sitesi, <https://www.partitodemocratico.it/gCloud-dispatcher/c0add6810100-38ab-ae11-6bf5-2708b6ff> (Erişim Tarihi: 6.3.2020).
- PiS 2019 Program - Polski Model Państwa Dobrobytu, <http://pis.org.pl/dokumenty>
- PiS Web Sitesi, <http://pis.org.pl>, (Erişim Tarihi: 9.3.2020).
- Platforma Obywatelska Web Sitesi, <https://platforma.org/dokumenty>, (Erişim Tarihi: 5.3.2020).
- Programme of the DIE LINKE Party, https://en.die-linke.de/fileadmin/download/english_pages/programme_of_the_die_linke_party_erfurt_2011.pdf
- Progressive Society Web Sitesi, https://www.progressivesociety.eu/sites/default/files/2018-12/S%26D_ProgressiveSociety-SustainableEquality_BROCHURE_V18_spreadsWEBSITE.pdf
- PSL Web Sitesi, <https://www.psl.pl/> (Erişim Tarihi: 5.3.2020).
- PSOE Web Sitesi, <https://www.psoe.es/actualidad/noticias-actualidad/pedro-sanchez-valora-los-resultados-de-las-elecciones-locales-autonomicas-y-europeas/> (Erişim Tarihi: 5.3.2020).
- Rassemblement National Web Sitesi, <https://rassemblementnational.fr>, (Erişim Tarihi : 8.3.2020).
- Renew Europe Grubu Web Sitesi: <https://reneweuropengroup.eu/en/> (Erişim Tarihi: 17.01.2020).
- RN Manifeste Pour L'alliance Européenne Des Nations, <https://rassemblementnational.fr/telecharger/publications/Manifeste.pdf>
- RN Projet Elections Européennes 2019 - Pour Une Europe Des Nations Et Des Peuples, <https://rassemblementnational.fr/telecharger/publications/programme-euro2019.pdf>
- Roskin, M. (2016) Çağdaş Devlet Sistemleri, (Çev. Bahattin Seçilmişoğlu), Adres Yayınları, 8. Baskı, Ankara.
- S&D Web Sitesi, <https://www.socialistsanddemocrats.eu/what-we-stand-for/our-priorities> (Erişim Tarihi: 15.01.2020).
- The Greens-EFA in the European Parliament, 10 Priorities for the Cap Reform and Beyond, <http://extranet.greens-efa-service.eu/public/media/file/1/5917>
- UDI Web Sitesi, <https://www.parti-udi.fr/agriculture-jean-christophe-lagarde-avance-ses-propositions> (Erişim Tarihi: 7.3.2020).
- Yatağan, AG, E. Akman, HM. Kiriş, (2017), "Karşılaştırmalı Çerçeve de Avrupa Parlamentosunda Siyasal Gruplar", KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı: 19 (33), s.12-23.
- Yeşiller – EFA Web Sitesi, www.greens-efa.eu (Erişim Tarihi: 20.01.2020).